

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

1923-рэ ильэсм
гъэтхапэм
къышегъэжьагъзу къыдэкы

Адыгэ Макъ

Голос
адыга

№ 186 (21440)

2017-рэ ильэс

Гъубдж

Чъэпьюогъум и 17

къыхэтутыгъэхэр ыки
нэмэгдэхэд
тисайт ижүүлбэрээштэй

WWW.ADYGOVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Исурэтхэм цыифхэр зыиашащэх

Урысыем ильэпкь сурэтышIеу Василий Нестеренкэм иофишагъэхэм якъэгъэлъэгъону «Урысыер». Тарихымрэ джырэ лъэхъанымрэ» зыфиорэр КъокыпIэм ильэпкъхэм яискусствэкIэ Къэралыгъо музей и Темыр-Кавказ къутамэу Мыекъуапэ щыIэм къышызIуахыгь. ЗэльашIэрэ сурэтышIым ииашагъэхэм яплынэу мыш къекIолагь Адыгэ Республикэм и Лышьхъэу КъумпIыл Мурат. Республикэм ишащэ игъусагь АР-м культурэмкIэ иминистрэу Аулъю Юрэ.

Василий Нестеренкэр художествэхэмкIэ Урысые академием иакадемик, Урысыем ильэпкь сурэтышI, джырэ уахтэм анах шхъякафэ зыфа шхъяэрэм ащащ. Искусствэр къыппэмь-благъэу щитми, исурэтхэм узIиашащэ, оуиеу ахепльагъорэр бэ. Хэгъэгур, культурэр шу пльэгъунхэм, тарихым уасэ фэпшынум уфащэ, уфапly. Ащ исурэтхэр Урысыем имузей анах инхэу, Къэралыгьо тарихь музей ыки Къэралыгьо

кIэ ар къеушыхьаты. В. Нестеренкэм иофишагъэхэр гъэшэгъоных, цыифхэм апэблагъэх, жанрэ зэфэшхъяфхэм арэла-жъэ. Искусствэр къыппэмь-благъэу щитми, исурэтхэм узIиашащэ, оуиеу ахепльагъорэр бэ. Хэгъэгур, культурэр шу пльэгъунхэм, тарихым уасэ фэпшынум уфащэ, уфапly. Ащ исурэтхэр Урысыем имузей анах инхэу, Къэралыгьо тарихь музей ыки Къэралыгьо

третьяковскэ галереем ашы-
пльэгъунхэ пльэкIыщт.

Къэгъэльэгъоным къыдыхэ-
ллытээс сурэтхэм мэхъанэу
яэр, ахэм тарихъэу апэлъяр
къылотагь музейм ишащэу
Кушуу Нэфсэт. АР-м и Лышьхъэ
сурэтхэр шоғъэшIэгъо-
ныгь, ахэм осэшу афишыгь.
В. Нестеренкэм фэдэ зэлъа-
шэрэ сурэтышIхэр республикэм
къызэрэкохэрэм, къэгъэльэ-

гъонхэр къызэрээуахыхэрэм
мэхъанэшо иIеу ылъытагь.

Къэгъэльэгъонир шэкIогъум
и 6-м нэс клощт, искуствэр
зикласэхэр зэкIэ ащ еплъин-
хэ альэкIыщт.

АР-м и Лышьхъэу КъумпIыл
Мурат сурэтышI-модельер цэ-
рилоу, адыгэ лъэпкъым ишъуа-
шэ идэхагьэ чыжъэу зыгъэу-
гъэ Стлашу Юре иофишагъэхэ-
ми зашигъэзовать ыки ылъе-

гъугъэм осэшко фишыгь. Сурэ-
тышIым ииашагъэу, узэрэпльэ-
рэ гъунджэм мырэущтэу тет-
хагь: «Умыгъэшагъо! Дунаим
икъэбзагъэ зыиэ ильыр къы-
оплыжы». Ащ гупшысэ куу
зэрэхэлтийр республикэм ишащэ
хигъеунэфыкыгь.

ТХЬАРКЬОХЬО Адам.

Сурэтыр А. Никановыи ты-
рихыгь.

НыбжыкIэхэм я Дунэе фестиваль

Чъэпьюогъум и 14-м Шъачэ ныбжыкIэхэмрэ студенхэмрэ яя XIX-рэ Дунэе фестиваль къышыз-
Iуахыгь. Ар чъэпьюогъум и 22-рэм нэс клощт.

Фестивалым ныбжыкIэ мин ехъумэ ныбжыкIэхэр къары-
30 къекIолагь, ахэр хякIеу къыгъэх.

Тихэгъэгу ящэнэрэу мыгъэ
къырагъэблэгъагъэх е волон-
терэу иоф ашлэнэу къуагъэх. ныбжыкIэхэм я Дунэе мэфэкI
ЗэкIемкI къэралыгьуу 180-м щыреклокы. ТапекIэ 1957-рэ

ильэсм я VI-рэ фестивалыр
ишащ АР-м гъесэнгъэм-
рэ шенягъэмрэкIэ и Министер-
ствэ ныбжыкIэхэм я Дунэе мэфэкI
иофтагъэхэр Шъачэ ригъэблэгъагъэх.

Адыгейм икъыгьэ лыкIо купри
фестивалым хэлажьэ. ЗэкIемкI
лыкIо 55-рэ волонтер 30-рэ
ащ къуагъэ. ТиреспубликIэ ку-

пым ишащ АР-м гъесэнгъэм-
рэ шенягъэмрэкIэ и Министер-
ствэ ныбжыкIэхэм я Дунэе мэфэкI
иофтагъэхэр Шъачэ ригъэблэгъагъэх.

Фестивалыр къэмсийзэ, ащ
изыфэгъэхъазырын дэлжээшт
чыпIе комитет зэхачи иоф
ышагъэ. Дэгъоу еджэхэу, об-

щественэ иофишэнным чанэу хэ-
лэлжьэрэ, щиэнэгъэм ильэни-
кью зэфэшхъяфхэмкIэ гъеха-
гъэхэр зиэ ныбжыкIэхэр къы-
ригъэблэгъэнхэм комитетым
ынаэ тетыгь. Ащ даклоу нахь
ныбжыкIабэхэм фестивалым
икъэбар альгъээсныи, ащ
хэлэжъээнимкIэ амалэу ялэр
аффедэным ар пылтыгь.

Фестивалыр къэкIорэ тхва-
умафэм нэс клощт.

СИХЬУ Гощнагъу.

Фэло-фашизм якъэбархэр арытыщт

**Мы уахътэм етпүпшыгъэу зэрэ
Урысыеу электроннэ базэ шъхъэлтий
щагъэпсы — зыкI къэбарлъыгъэлэс
системэр (ЕГИССО) ыкIи ащ изы Iахъэ
шъхъаIэу сэкъатныгъэ зиIэхэм
яфедеральнэ реестрэ (ФРИ). Мыхэм
ягъэпсын фэгъэзэгъэ къулыкъу
шъхъаIэр УФ-м Пенсиехэмкээ ифонд.**

Зыкы къэралыгъо системэр тлоу гошыгъэ: социальнэ һэпүү-лэгүү зээфешхъяфэу щыгэхэм якъэбар зэрьт базэр (Классификатор) ыкли социальнэ һэпүүлэгүү зэратьрэ цыфхэм якъэбар зэртыры. Нэбгырэ пэпчье «иунэе кабинет» ихьна-нышь, социальнэ һэпүүлэгьюу кыфагъэцэктэштэм илтальэ, зыфэдэр, зэрэбгээпсышт шын-кіэр ригъотэштых.

Зыкы къэралыгъо къэ-
барлыгъээс системэр гъэпсы-
гъэнэир Федеральнэ хэбзэгъэ-
уцугъэу N 388-у 2015-рэ илье-

Зыкы къэбарлыгъэлэс системэм ишпъерьль шъхьаэхэм ашыц социальнэ фэгъэкотенгъэ зиэ цыфхэм бюджет зэфшъхафхэм (федеральнэм, республикэм, муниципальнэм) къарыкыгъэ социальнэ Іэпилэгью аратырэм зы къэбар лъапсэ ялэ ашыныр. Сыда плюмэ социальнэ фэло-фашлэу цыфхэм афагъецаклэхэрэм, пенсиер хэмжтэу, ильэсым къыклоц сомэ триллиони 4 апэуягъахъэ. Ар къызхэкырэр а зы фэгъэкотенгъээр бюджет пчъагъехэм

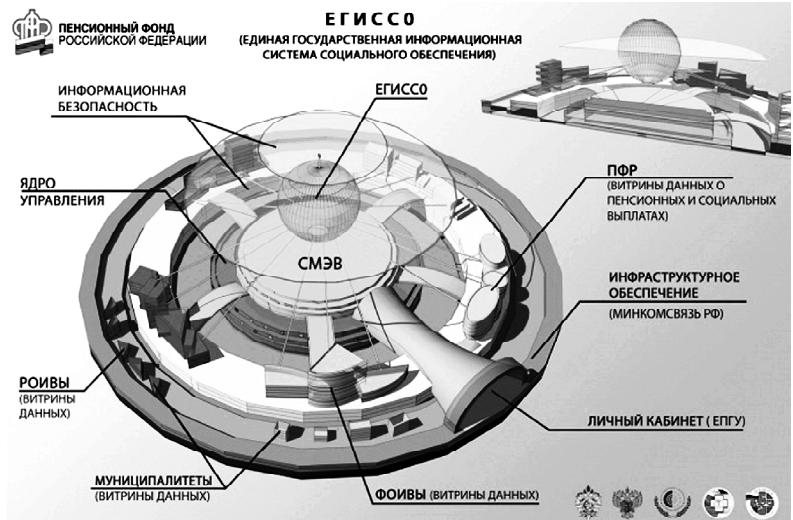
A black and white photograph showing a close-up of a person's hands typing on a white computer keyboard. The hands belong to a person wearing a light-colored long-sleeved shirt. In the background, a computer monitor is visible, displaying what appears to be a software interface with various windows and data. The scene suggests a professional or office environment.

сым кыдэкыгъэм кыдыхелты-
тэ. Джа ильесым кыщегъэ-
жьагъэу системэм игъэпсын дэ-

Экспертхэм зэральытэрэмкіэ, Феде-
ральнэ реестрээр загъэпсыкіэ, сэкъат-
ныгъэ зиlэу Урысыем щатхыгъэм ипчыа-
гъэ нахь маклэу кычлэкышт.

къарыкъызэ азы нэбгырэм ратын фаеу зэрэхъурер ары. Гүшүйэм пае, цыиф куп зэфшъявахжэм ялтыгъэу Пенсиончамкэе фондым социальна фэлօ-фэши 100-м ехъу афегъэцакэ. Джаш фэд адрэ нэмийк социальна къулыхъухэри лажьэх. Ащ сомэ миллиардым ехъу тырагъэкодэнэу къалтыгъ тагь. Нэужым ар загъэпсихэкэ, сомэ миллиард 300 фэдиз ильэсүм къэралыгъом федэ къы- фихыштэу къыхагъэщи.

Зигугуу къэтшыре системэхэм ягъэпсын ипальэ ыкіем

шъолтыр зэфэшхъяфхэм уш-
тыгыз *лофшэн* ащаублэшт.
2018-рэ ильэсэйн щилэ мазэм
и 1-м кьышуублагъэу игъэклю-
тыгъэу атлупшыщт. Системэр
затлупшыкэ, цыиф пэпчь фагъэ-
цеклэрэ фэлօ-фашлэр, ар ку-
пэу зыхахъэрэр, чыпгыз зы-
щыифагъэцаклэрэр зэкгэ шъо-
лтырхэм яхэбзэ къулыкъухэм
адъэгүн амал шыншт.

Сэкъатныгъэ зилэхэмкіэ амалышлоу щытышта?

Ильэс 15-кэ узэклэлбэжьимэ, сэхьянтыгээ зицэхэм яфитынгэхэм ыкли ахэр къэуухумгээнхэм афэгэхьыгээ хэбзээ

исым ипчыагъэ къэлльтэгъуае ѿйт. Сыда Помэ ведомствэ пээчь базэ ил, ахэм артыхагъэхэр залтэхээрэл нэшнүүба къынфо-фашлэхэр (мызэкіе дэдэми) итхэгъэштыг, гъесэнгъяз и учреждениеу, нэүжым ифшилэхэд, ифшилсануу спийн

Мы ильэсүм шэкцөгүм и 29-м нэс
Юофшлэнхэр зэкцэри аухынхэу агъэнэ-
фагь. Аш ыүж шъолтыр зэфэшьхьяф-
хэм уштэйгээ Юофшлэныр ащаублэшт.
2018-рэ ильэсүм щилэ мазэм и 1-м
кыышыублагъэу игъэкцэтигъэу атлуушишт.

хэкіы, е а зы нэбгырэр базэ зэфшэхъафхэм ахэтэу мэхьү. Джы къебар пэпчь зэральашээ, зэкіэри зы чынпэм (федеральнэ реестрэм)рагъехьанэу рахъухъаг.

тэхэрэр къыфыхахыщтых. Щынгэ-ныгьэм хэгъэгъозэгъэнимкэ ищицкіэгъэшт техническэ лэм-псымэхэм якъебар рагъехьашт. Икъу фэдизэу къалэкіемыхъэрэ фэл-фашлэхэр, ахьшэ тынхэр аэ-

Икъу фэдизээр կъаэкізмыхэрэ фэло-фашэхэр, ахьщэ тынхэр аэ-кіэльханхэм ѿгутынхэ амал сэ-къатныгэ зилэхэм джы агъотьшт.

Къеёгъэн фае федеральна реестрээр джыри икъу фэдизээр зэрамыгъэхъазырыгъэр, ѿкіэгъабэхэр зэрилэр специалисты-

Түүхээр эзрийр спциалисты бэмэ кызыэрхагтшыэр. Сэкьюрнгээ зийэ цыфымкээ реестрээр амалышу хъушта, хъауми зытешчныхъан кыхэ-кышта? Ар уахтэм кыргэльтээгьощт. Техническэ шыкіеү зэрэгээпсыгъэштыр непэрэ ма-фэм ехүуліеү гъэнэфайжэгоп. Ау мыуухыж тхъапеу сымаджэм рагьэугьоирэр щымылэжжын ыльэкыщт, зыфэе къэбарыр порталым ригъотшт. Сэкьюрнгээ зэрилэмкээ тхъильхэр цыфым ыгъээпсихэ зыхку-кэ, ар іашлэх зэрэфхъуштым

Реестрэм ибазэ зэкэми агэ-
федэшьүүтэл, зыфаер хэтхы-
хан ыльякыщтэл. Пенсиежэмжэл
фондым ибазэ лъэнэйкъо пчья-
гээкъэ ухумагьэу щит, хакер-
хеми акыутешьүүтэл. Къэбар-
хэр изыгъэхъацт къулькъухам
анэмькэу еджэн амал зиэцтэр
цыфэу зыщызыхырар ары.
Цыфым и ИНН тет счетымжэл
Федеральнэ реестрэм иучет
агээпсышт. Къэбарэурагъэхъа-
щтыр едзыгью 23-рэ мэхъу.
Гушылэм пае, паспортым итха-
гъэхэр, тоф зышишэрэр, Ынатэу
иэр, сэкьюрнитигэ къыратыным
ушхъягаю фэхүүгээр, ишыгээзэ
фэло-фашыу къыфагъянэфагъэ-
хэр, ижинийнэр.

хэр, нэмийхэрийн
Экспертхэм зэральтгэрэмкээ,
Федеральны реестрээр загье-
псыкіэ, сэкъятыгыэ зиүэ Уры-
саем щатхыгыэм итчьягэ нахь
макхуудаа цэвшижүүлж

Маккүй кыччэкىышт.
Мы къэбэр системэхэм ягъ-
псын Адыгейми етлупшыгъэу щэ-
кло. Федералын гупчэм кыгъэ-
нэфэгъэ пілтээм рагъехъулэнным
ащ фэгъэзэгъэ кулыкъухэр дэ-
гүлэх. Ащ тикъералыгъо пащэ-
хэри лъепльэх, ищыкIэгъэ Іэпли-
Iэгъур арагъэгъоты.

Къалэу Мыекъуапэ ишагухэм язэтегъэ-псыхъанкэ Ioфшэнхэр джыдэдэм ыклем фэклөх. Ау зэшомыхыгъэу къенагъэри бэ. Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ачлэхэм ятхяусыхэ тхыльи 7 мы аужырэ тхъэмафэм Урысые Народнэ фронтым ишъолыр къутамэ къылэкэхъагь.

Къэлэ щагухэр зэрээтырагъэпсыхъэрэм гъунэ лъафы

«Цыифхэр зэутэлнэрэ Ioфыгъохэр зэхьыцьырх. Ахэр нахыбэрэмкэ зэпхыгъэхэр фэтерыбэу зэхэт унэхэм ачлэхэм ямыупчыжхэу гъэцкэлжжын Ioфшэнхэм къазэрашадаатыкээр, къалэм нахышоу щыпсунхэмкэ шапхъэхэр зэкэ къизэрдамыльтэрэр, проектихэр зэрагъэцакэхэрэм яхылгээ къэбархэр икью къизлэкагъехан зэрэмийтэйтэр.

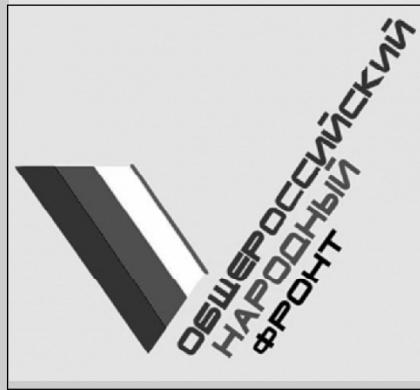
Пхэнтлэкхэр, джэгүлэхэм ащаацын фэеъэ пкыньхэм ашыщхэр зыдэхъугъэр

арх. Мыекъуапэ иадминистрации исайт къихъэгэе проектихэрэе пхырашхэрэмрэ бэктээ зэтекъях», — къыуагь Урысые Народнэ фронтым къалэхэм язэтегъэпсыхъанкэ и Гупчэу Адыгэ Республикин щылэм икоординаторэу Юрий Гороховын.

Пхэнтлэкхэр, джэгүлэхэм ащаацын фэеъэ пкыньхэм ашыщхэр зыдэхъугъэр

Ныбжыкэхэм яфорум зэхащагь

Урысые Народнэ фронтым Адыгэ Республикин щылэм ишъолыр къутамэ республике мэхъанэ зиэ ныбжыкэ форумэу «Фышт 2.0» зыфиорэм изэхэцаклохэм зэу ашыц. Ioфтихъабзэм нэбгырэ 200 хэлэжьагь.

Республикэм икэлэеджаклохэр, студент советхэм, дээ-патриотическое клубхэм, общественнэ организацихэмрэ ныбжыкэ движенихэмрэ ялъыклохэр, Урысие Народнэ фронтым Ioфшэнхэн чанэу хэлажьхэрэв якын экспертихэр ахэм ахтэгьэх.

«Тихэгъэгу ыпекэ къырыклоштыр ныбжыкэхэм бэктээ ялъыгь. Ахэр ары тиобществэ зыгъэпсыхъагьэр, зигъю Ioфыгъохэр зэшлэзыхъщхэр, тикъэралыгъорэ дунаимрэ хэхъоныгъэ языгъэшыщхэр», — къыуагь ОНФ-м ишъолыр къутамэ Адыгэ Республикин щылэм хэтэу Дарья Пищальниковам.

Мыш фэдэ форумыр зытегъэпсыхъагьэр волонтер движением, ныбжыкэ организацихэм республике хэхъоныгъэ щягъэшыгъэнэр ары. Лъэнүүиблыкэ аш Ioфыгъохэр. ОНФ-м изэхэцаклохэр, тренингхэр зэхащагъях. ОНФ-м хэтхэр Народнэ фронтым ипроектхэу хэлжитэкъуплэхэм, гъогухэм язытет фэгъэхыгъэхэр зэрагъэцакээрэм къытегущыагъях.

Зигугуу къэтшигъэе проектихэм ягъэцкэлэнкэ Народнэ фронтым гъэхэгъэе гъэнэфагъэхэр зеришыгъэхэр форумыр щыхагъэунэфыкыгъ. Гүшүлэм пае, автомобиль гъогү 7 агъэцкэлжжыгъ, 2017 — 2018-рэ ильэсхэм агъэцкэлжжыхъщхэм гъогү 9 ахагъэхагь, 14-мэ иутыгъэ ёыпэу ялхэр агъэцкэлжжыгъ. ОНФ-м ипроектхэу хэлжитэкъуплэхэм язытет епхыгъэм утегущын хүмэ, афамыгъэнэфагъэ ёыпэ 72-мэ хэлхэр ашыратэкью къыхагь эшгэгъагь, ахэм ашыщэу хэлжитэкъуплэхэм 29-р агъэцэбээз.

Икъу фэдизэу агъэцакээрэп

Сэкъатныгъэ зиэу курэжьием исхэр ыкчи зиинэ къыщыкагъэхэр, хъафизэхэр зыгъэгумэкырэ Ioфыгъохэр Общественнэ движениеу «Урысие Народнэ фронтым» и Адыгэ шъолыр къутамэ хэтхэм мы мафэхэм зэхафыгь.

Ахэр къалэм щызеклонхэмкэ пэрихъюу къафэхъухэрэ зэрэгшагъех. Зэфхэхысъжхэм къизэрэгъэлэгъуагъэмкэ, Iэрыфэгъу щылакэм фытемыгъэлэхээ щылакэхэр мымакэу щилэх.

Народнэ фронтым хэтхэм зэрагъэунэфыгъэмкэ, сэкъатныгъэ зиэхэр анахъэу тучанхэм, бэдэрхэм, Iэзаплэхэм ма-клох. Джаш фэдэу банкхэм, общественнэ ыкчи диним яхыгъэ организацихэм якъуллэхэу къихэкы. Экспертхэм зэрагъэунэфыгъэмкэ, Iэрыфэгъу щылакэм зипсауныгъэкэ щылакэхэр икъу фэдизэу арагъэгъотырэп. Социальнэ мэхъанэ зиэ ёыпэ пчагъэхэм ябордюрхэр зэрэлтагъэхэм, гъогу напцэхэр зэрэзэтемыгъэпсыхъагъэхэм, пандус зэралумытэм ыкчи сэкъатныгъэ зиэхэр зыдэуунхэ альэкыыт ёыпэ пчагъэхэм якорлэхээ альэкыыт. Джаш фэдэу унэе посуульхэм япчэ-луулэхэр зэрэфэау агъэпсых ыкчи нахышохэм курэжьием исхэр аркылонхэ альэкыыт. Бэрэ къыхэкы лъэрсрыкло гъогум рымыклохъухэр автомобильхэр

Iэрыфэгъу щылакэм епхыгъэ хэбзэгъэуцугъэ ўылэр агъэцкэлэнхэм ахэр дэгүзажьохэрэп, аш къыхэкыкэ сэкъатныгъэ зиэхэр гумэкыгьо хэтых.

Улъякунэу ашыгъэхэм зэфхэхысъжхэу афхэхуягъэхэр Народнэ фронтым хэтхэм Iэнэ хуураем щызэхахыгъэх. Республике ыкчи муниципальнэ хэбээ къулукъухэм ялъыклохэр аш къытагъэблэгъагъях. Къыхагъэшыгъэ хэукунонгъэхэр дагъэзжынхэм фэш ишыкэлжээ къулукъухэм зафагъээшт.

«Iэрыфэгъу щылакэ» ёыпээрэз программэр щылакэхэм зэрэшыпхырашырэм джыри Урысие Народнэ фронтым и Адыгэ шъолыр къутамэ хэтхэр лъыпльэштых, хэлжитэкъуплэхэм къыфагъотышых.

ДЕЛЭКЬО Аннет.

АДЫГЭ КЪЭБЫМ ФЭГЬЭХЫГҮЭ ЗЭХАХЬ

ШХЫНЫГЬО ШХЬАІЭМ УЗЫІЭПЕЩЭ

Адыгэ къэбым и Мафэ Мыекъопэ районом ит Іофтаплэу «Руфа-Турим» щыкъуагь. Сырыфыбг (Руфабго) республикэм икъалхэм, районхэм къарыкыгъэхэм яэпэлэсэнэгъэ кыща гъэльэгъуагь. Орэдьлохэм, къэшъуаклохэм пчегур къагъедэхагь.

Мыекъопэ къэралыгьо технологискэ университетым, къалэу Мыекъуалэ, Джэджэ, Коцхъэблэ, Теуцож районхэм къэбым фэгъэхыгъэ къэгъэлэгъонхон къызэуахыгъех. Зэкэмэ гуетыныгъэ къызыыха гъэфагь. Къэбир итепльэкэ лъягъупхъэу, инэу зэрэштым dakloy, зэрэонтэгъури бгъэшлагъоу, къэпіеты пшоицгью къыхэкъытгъ. Ары. Нэпцэ зыхэль къэгъэлэгъон тырихыллагъэп. Чыгум къыщагъэкъыгъэх, къэбхэр сурэтхэп, адь-

куае къикыгъэх. Къэбэу къуджэм къыщагъэкъыгъэм иниагъэ зэхэшаклохэм ашыгь, ятонэрэ чыпіэр афагъашьошагь. Бзыльфыгъэхэр нэгушох, зэнэкъокум зэрэхэлэжъагъэхэм рыкігъожыхэрэп.

Шамсэт апэрэ чыпіэр къышфагъашьошагь.

— Зэнэкъокум апэрэу тыхэлэжьагь, — кытиуагь Теуцож районом культурэмкэ юкыли киномкэ итээорышаплэ ипашэ ишшэрыльхэр зыгъэцаклэу Теуцож Марыет. — Тирайон иадминистрации ипашэу Хъачмамыкъо Азэмэт зэхэщэн йоффэмкэ ыпсыэгъу къытфэхъугь. Адыгэ къуаем, хъалыжъом ямафэхэр, нэмүкль тээпкэ зэлукігъухэм тапэки тиэпэлэсэнэгъэ къащыдгъэлэгъон тимурад.

Къэбым итепльэкли, икъэгъэлэгъонкы зэнэкъокум ялагъэм нэбгырабэ хэлэжьагь. Джэджэ районом щыщэу Мамыркъо Луизэ гъомылапхъэм икъэгъэлэгъон дахэу зэргийэфагь, къодже щылақлэр илоффлагъэ къышщиуатэ.

Анахъеу узыіэпышщэхэрээр Лэшэпсынэ къикыгъэхэр арых. Отрэш Симэ культурэм и Унэ илофыш. Лэшэпсынэ фэгъэхыгъэ орэдэу Сихыу Рэмэзан ыусыгъэр бзыльфыгъэм къызыхэдээм, нэбгырабэ дежьгууль. Къэбэртэе-Бэлькъярым, Адыгейм язаслуженэ артисткэу Тхъэгъэлыдж Светланэ ирепертуар хэтэу «Сызэххи сыйэлэгъу» зыфиорэр С. Отрэщым дахэу къиуагь.

«Щынэгъэм илэзэгъу» зыфиорэр къэгъэлэгъонэу С. Отрэщым къызэуухыгъэм къыхэдгэштырэр къэбир псаунгыгъэм игъэптиэнкэ амалышоу зэрэштыр ары. Уз зэфэшхъафхэр егъэхъужых, гур къеэты.

Къэб лъэпкыи 8 Шорэ Анжелэ зэнэкъокум къышигъэлэгъуагь, хагъэунэфыкъыре чыпіэр къыдихыгь.

Фестиваль-зэнэкъокуу «Адыгейим ижъогъожьехэм» щитхуу тхыльхэр къащызыхыгъэ Шхъэбэцэ Самирэ сэе фыжь дахэр щыгъеу адыгэ орэдхэр къиуагьэх. Ансамблэу «Абреки» зыфиорэр лъэпкэ къашшохэр къышыгъэх, шъонтрыпаохэм ясэнаущыгъэ къагъэлэгъуагь. Абыдэ Сусанэ «Абреки» къыдэшьуагь.

ЗЭФЭХЫСЫЖХЭР

Къэралыгьо телерадиокомпание «Адыгейим» ижурналистэу Тэу Замирэ зэхахъэр зэрищагь. Къэбым уасэ фэзышыгъэ купым хэтыгъэхэу Гъазые Бирамхъан, Гъыш Заремэ, нэмүкхэм зэгъэпшэнхэм къаагъэштигъэ къэбым мэхъанэу ратырэм зыкъегъэлэтигъэным зэхэшаклохэр зэрэпыльхэр.

Гъазые Бирамхъан анахъеу ынаэ зытыридзагъэхэм ашыщ зэхахъэм лээжхэр зэрээфищэхэрэ. Адыгэхэм ятарих къыпкырыкызыэ, шлэнгыгъэлэжьэу Тэу Нурыет къылтотагь къэбир тильэпкэ ишхыныгъо шхъялэхэм ашыщэу зэрэштигъэхэрээр.

Сурэтхэр зэхахъэм къыщитетхыгъэх.

гэхэм яланэ къэзигъэбаихэрэм ашыщых. Килограмм 30-м зы къэбир къехью тагъэлэгъуух, яниагъэ хъураеу къызашыкъэ, сантиметрэ 50-м нахьыб.

Анахъ иныр

Псэйтыку къыщагъэкъыгъэ къэбэу Лъэцэрькъо Аснет зэнэкъокум къыщигъэлэгъуагьем итепльэ дахэ, лапхэмкэ унэсны пшоицгью зыфоощэи. А. Лъэцэрькъом къызэртиуагьэх, нэнэжж-тэтэжхэр лэжыгъэм икъэгъэкъын нахьыпекэ зэрэпильгъэхэм фэгъэхыгъэ къэбэрхэр ныбжыкъэхэм ашлогъэшэгъюных.

Удыкъэко Шамсэт, Цундышыкъ Зурыет, Кыкыл Мирэ Нэшьу-

тыгъэр. Нурыет янэж янэ ильэс 125-рэ ыгъэшлагь.

Археолог цэрыйлуу Тэу Аслын къэбым ехылтэгъэ къэбархэр зэхахъэм къышитогтагьэх. Волгоград, Ростов хэкухэм, Краснодар краим, фэшхъафхэм къарыкыгъэхэр зэхахъэм Ѣзыэулагъэх.

Аш изэхэшэклю шхъялэу Бибэ Мурат иунаагуу Сырыфыбг щитгээгъуагь. Нуриет хъаклэхэм къэбым хэшшыкыгъэ шхыныгъохэр къафигъэхъязырыгъэх. Районхэм къаагъэхэр зэхахъэм къэбэу къаагъэхэр зэхахъэм хэлэжъагъэхэм афагоощигь. Мэфэкъир гум шүкүэ къинэжьинэу куагъэх.

ЕМТЫЛЫН Нурбай.

ШЬОЛЪЫР ШІЭНЫГЪЭ-ПРАКТИЧЕСКЭ СЕМИНАРЫР

ТхыльеджапIэхэр – социальна институт иных, культурэ шыкIэ-шапхъэхэм ягуучэх

Чырпьюгъум и 12-м, 2017-рэ илъесым къалэу **Мые-къуапэ шьолъыр шіэнгъэ-практическэ семинар «Библиотека как центр межкультурной коммуникации народов России: теория и практика»** ылоу щыкIуагъ. Ар зэхэзыщагъэхэр АР-м культурэмкэ и Министерствэрэ Лъепкъ тхыльеджапIэхэр.

стерствэ, кощын юфхэмкэ АР-м и Гъэлорышланлэ, АР-м ыки къалэу **Мые-къуапэ яофышэхэр**, УФ-м ишьолъыр зэфешхъафхэм къарыкыгъэхэр: Москва, Напшык, Краснодар, Абхазь Республика.

Семинары шуфэс гүшүлэхэд къызэуихыгъ Лъепкъ тхыльеджапIэхэр ишаа, АР-м культурэмкэ изаслужене юфышэхэр **Къыкъ Бэлэ**. Урысые хэгээгушоу цыф лъепкъиштэй нахьыбэ зэрийсүм ылъапсэ гъэптигээнэмкэ къултурнэ зэфышыткъэхэр, зэдэгүүштэйхүхэр мэхъянэ зиэу зэрэштхэр къылуагъ, тапэккы мы лъэнкъохэр зэрифешшуашэу лэжынхэмкэ тхыльеджапIэхэр гупчэ инхэу зэрэштхэм кийгээтхыгъ, шэныгъэ зэхахьем гъэхъаагъэхэр ышинын къифэлэхэр.

АР-м культурэмкэ иминистрэу **Аульэ Юрэ** шэныгъэ конференции къыщизэххягъэхэм къафэгушуагъ, зэкэ аш хэлажъэхэр ягупшигэхэр дахэу пхырашынхуу, шэныгъэ икъухэр къыщырапотыкынхэшь, пстэуми яакъыл зэфэхьысыжхэмкэ тихээгушоу Урысые агъэптигээн, мамырныгъэр ыки зэгурьоныгъэр, цыф лъепкъхэм азифагу иль шхъэкIэфэ-лъытэнгъэр къултурнэ зэдэгүүштэйгъу шапхъэхэмкэ зэрэбгээлэшьштэр семинары щыкIагъэтхынэу къариуагъ.

Зэлукъэм хэлажъэхэр ашыщэу, кощын юфхэмкэ АР-м и Гъэлорышланлэ ишаа игуадзэу **Шэуджэн Руслан Вячеслав Ыкъом** гүшүлэхэд ратыгъ. Мэхъянэ зиэу семинары къызэрэгжэблэгъягъэр зэригупчэ къариуагъ, аш пыдзагъэу,

Адыгэ Республика къэкю-на-къохэмкэ зэрэбайм кийгээтхыгъ. Мы аужыре илъес зыту-зыщым цыфуу къаклорэм иччагъэ зэрэххуагъэм, 2016-рэ нэбгыре мин 23-рэ фэдиз IекIыб къэралыгъохэм къизэрарыкыгъэхэр, ахэм ти-республикэ шхъэзгээзьипэ зэрафэххуурэр, еджаклокэ къизэрэхэр къылуагъ. Украина м къикыгъэхэм ягчагъэ мини 7-м зэрэклахъэштгэй, ахэм ашыщэу зи минир ти-республикэ къизэрингэй ягугу къышыгъ. Мыш фэдэу бзэр зымышэу, лъепкъ шэнхабзэхэм ашымыгъуазэхэм лъешэу юф адэшгэгъэн зэрэфаар, документхэр, юфшланлэ ыки юфыкIэ-амалхэр агъотынхэмкэ зэрэдэлхэр къылуагъ. Мы шэныгъэ семинарым юфышоу зыщигэштхэр къултурнэ гээпсикIэшыкIэхуу зэдэгүүштэйхүхэм ахэльн фаехэм зэрэгхыгъэр лъешэу зигъо юфуу ылъытагъ. Шэныгъэ зэхахьэр зэришагъыки лъигээктогта АР-м и Лъепкъ тхыльеджапIэхэм ишаа юфышэ шхъаалэу, философи шэныгъэхэмкэ кандидатэу **Тыгъу Рэмзан**.

Гүшүлэхэд «Формы и методы работы библиотеки по организации межкультурного взаимодействия народов России» зыфиорэр къышыгъ Урысые къэралыгъ тхыльеджапIэхэм, Урысые СНГ-мрэ ятхыльеджапIэхэр зэдэгэлэхъээнхэмкэ и Отдел инаучн юфышэ шхъаалэу **Ирина Васильевна Чадновам**. Хъалэлэу,

шхъэкIэфагъэ хэльэу шэныгъэхэмкэ ыки шыкIэ-амалхэмкэ узэхъожыныр, юфыгъо инуу къэуцүгъэр къултурэмкэ юфыгъэ лъэнкъуабэр къэзьшээ-нэфштэу ыки къэзьшхумэштэу ылъытагъ. Къултурэм мэхъянау фашырэмкэ цыфхэм зяупчыхэм, процент 21-м юфыкIэ-псэукъэр зыпкъ итынэмкэ, цыфхэр зэшүнхэмкэ, зэгурьонхэмкэ анах мэхъянэ зиэр къултурэр арэу къаалагъ. Аш илэжьэпэ инхэу музейхэр, тэтрэхэр, тхыльеджапIэхэр, къултурэм иунэхэр, нэмыхкээр цыфхэр акъыллыр зыуэнхэхуу, цыфхэр зээзгэшүхэу алтынагъу къихигъэштгэй. Мы зыцэ къетуагъэхэм хэткы анах зэрифэгэу тхыльеджапIэхэр зэрэштхэр, тхыльеджэхэмрэ тхыльеджапIэхэм илофышэхэмрэ азылагу цыхээзэфшыжын шэхпхэ инир зэрильми ишүагъэ ажигдэхтхыгъ. Цыфхэр къычахъэхэр ажэунэхфхэу, нахь дээбуу зафагъэнэуасэрм къес пүнүгъэ юфыгъом, къултурэр ахэлхъэгъэним ишүагъэ къызэрэхтими анах тирагийгээдэгъ. Хэти идуунэеэптигъэ укыялкырыкынэ, дэзеклокэ-шыкIэ фыхэхын имэхъянэ кийгээтхыгъ. А зэкэми лъепкъ зэфышыткъэхэр зэрагъэлэштээр, хэти ежь илъепкъ къултурэ имызакью, нэмыхкэ лъепкъ къултурэми хэшшыкI фырилэ зыхъукъэ, азифагу иль къултурэ зэфышыткъэхэр нахь дэгү зэрэххуутхэр Чадновам къыхигъэштгэй.

Зигъо юфыгъом, темэ иным икъиотыкын хэлэжьагъэх къа-

лэу Сыхъум къикыгъэу, Абхаз Республика и Лъепкъ тхыльеджапIэ ишаа юфыгъо инуу къэуцүгъэр къултурэмкэ юфыгъэ лъэнкъуабэр къэзьшээ-нэфштэу ыки къэзьшхумэштэу ылъытагъ. Къултурэм мэхъянау фашырэмкэ цыфхэм зяупчыхэм, процент 21-м юфыкIэ-псэукъэр зыпкъ итынэмкэ, цыфхэр зэшүнхэмкэ, зэгурьонхэмкэ анах мэхъянэ зиэр къултурэр арэу къаалагъ. Аш илэжьэпэ инхэу музейхэр, тэтрэхэр, тхыльеджапIэхэр, къултурэм иунэхэр, нэмыхкээр цыфхэр акъыллыр зыуэнхэхуу, цыфхэр зээзгэшүхэу алтынагъу къихигъэштгэй. Мы зыцэ къетуагъэхэм хэткы анах зэрифэгэу тхыльеджапIэхэр зэрэштхэр, тхыльеджэхэмрэ тхыльеджапIэхэм илофышэхэмрэ азылагу цыхээзэфшыжын шэхпхэ инир зэрильми ишүагъэ ажигдэхтхыгъ. Цыфхэр къычахъэхэр ажэунэхфхэу, нахь дээбуу зафагъэнэуасэрм къес пүнүгъэ юфыгъом, къултурэр ахэлхъэгъэним ишүагъэ къызэрэхтими анах тирагийгээдэгъ. Хэти идуунэеэптигъэ укыялкырыкынэ, дэзеклокэ-шыкIэ фыхэхын имэхъянэ кийгээтхыгъ. А зэкэми лъепкъ зэфышыткъэхэр зэрагъэлэштээр, хэти ежь илъепкъ къултурэ имызакью, нэмыхкэ лъепкъ къултурэми хэшшыкI фырилэ зыхъукъэ, азифагу иль къултурэ зэфышыткъэхэр нахь дэгү зэрэххуутхэр Чадновам къыхигъэштгэй.

Шэныгъэ икъурэ шыкIэ-кулай инырэ зыхэль юфыгъэр зызэриэтиштэр нафэ. Семинарым игухэл ыгъэцэлгээ, зэшүихыгъ.

МАМЫРИКЬЮ Нуриет.

Сурэтхэр юфтыгъабзэм юфыгъэр зызэриэтиштэр нафэ.

САМБО

Сурэлтм итхэр: Хъакурынэ Дамирэ Вардкез Акопян.

Батырым иджэрз

Дунам иныбжыкіхэм самбэмкіэ язэнекъоку Сербием икъалэу Нови Сад щыкыугъ. Адыгэ Республиком спорт еджапэ зыщызыгъесэрэ Вардкез Акопян джэрз медалыр зэлукігъу-хэм къашыдыхъигъ.

1997 — 2001-рэ ильэсхэм къэхъугъэ клалехэр, пшашъехэр зэнекъокум хэлэжьагъэх. Урысыем ихэшыпыкыгъэ командэ бэнекло 40 хэтыгъ. Аныбж, яонтэгъугъэ ялтыгъу-куп зэфшэхъафхэм ныбжыкіхэм ашыбэнагъах. Вардкез Акопян килограмм 87-м нахыбэ къэзэшчыгъэрэм янэкъокуугъ.

Финалым хэхъаным фэбанээ, В. Акопян Беларусын кыкыгъэ спортыменыр къытекуагъ. Джэрз медалым фэгъэхыгъэ зэлукігъур кынэу klyagъ. Бэнэгъур къэзэгъэхъуялгъэхэм ашыц Армени-ем къикыгъэ спортыменырэ Адыгейим щыш бэнакломрэ алтырэгъум зэрэшэеукальгъэхэр.

— Вардкез klyachimэрэ къулайныгъэмрэ дэгъоу ыгъефдагъэх, теклонигъэр къидихи, ящэнэрэ чыпээр къыфагъэшьошагъ, — къытиуагъ В. Акопян итренерэу Хъакурынэ Дамир. — Адыгэ къэралыгъо университетом игуманитарнэ-техническэ коллеж Вардкез щеджэ, илэпэлэсэнгъэ хигъэхъон имурад.

ФУТБОЛ. КУПЭУ «КЪЫБЛЭР»

«Черноморцэр» лъэкіуатэ, «Зэкъошныгъэр»...

Чъэпьюгъум и 15-м Урысыем футболымкіэ изэнекъоку хэлэжьэрэ командэхэу купэу «Къыблэм» хэтхэм зичээзуу ешэгъухэр ялагъэх. Я 14-рэ зэлукігъухэр зэраухыгъэхэм гъэзетеджэхэр щытэгъэгъуазэх.

Нэклубъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛП Нурбай.

ДЗЮДО

Къулайныгъэр апсыхъэ

Урысыем и Къыблэ дзюдомкіэ изэнекъоку Мыеекъуапэ щыкыугъэм шъольтырхэм ябэнекло 203-рэ щыззуклагъ. Ильэс 21-м нэс зыныбжхэм яхъазырынгъэ алтырэгъум щаупльэкүгъ.

Астрахань, Волгоград, Ростов хэхъам, Кырым, Краснодар краим, Севастополь, Адыгейим яныбжыкхэр медальхэм афбенагъэх. Олимпиадэ джэгунхэм джэрз медалыр къашыдээхыгъуэ, Къыблэм дзюдомкіэ ифедерация илэйкло Емыж Арамбый зэнекъокум хэлажьэхэрэм къафэгушуагъ, гъэхъагъэхэр ашынэу афиуагъ.

Тиреспубликэ дзюдомкіэ ихэшыпыкыгъэ командэ ибэнекло 14-мэ хагъеунэфыкырэ чыпэхэр къыдахыгъэх. Ульяна Ткаченкэм, кг 48-рэ, ятлонэрэ чыпээр къыхыгъ, тренерэу А. Адзынэм егъасэ.

Ирина Евтушенкэм, кг 52-рэ, алэрэ чыпээр къыфагъэшьошагъ, тренерхэр Д. Хъакурынэр ыкыи В. Антонинкэр.

Клалехэм язэнекъоку гъешэгъонэу зэхашагъ. Ордэн Заур, кг 81-рэ, дышье медалыр къыдихыгъ, тренерхэр Р. Беданыкъор ыкыи Р. Нэдкыкъор. Ящэнэрэ чыпэхэр къызыфагъэшьошагъэхэр бэ мэхъух. Дэхъужь Хъызыр, кг 55-рэ, Цыкыу Рэмэзан, кг 60, Джармэкъо Долэт, кг 66-рэ, Еутых Рэмэзан, кг 73-рэ, Делэкъо Ислъам, кг 81-рэ, Лынхуяа Азмет, кг 90-рэ, тренерхэр Н. Джармэкъу, Р. Беданы-

къу, Д. Хъакурын, С. Мэрэтикъу, Р. Оробцов, Б. Беданыкъу, С. Бастэ, А. Атоян.

Адыгэ къэралыгъо университетом физкультурмрэ дзюдомрэхэ и Институт къэзүүхыгъуэ Нэгъуцу Джамболэт тренер-кэлэгъаджэу Tlyapsэ Ioф щешшэ. Аш ыгъесагъэхэм уаргушонэу щыт. Апэрэ чыпэхэр бэнэхуи 4-мэ къыдахыгъ, зым тыжын медаль къыхыгъ.

Адыгэ Республиком дзюдомкіэ иеджапэхэм Ioф ашызышэхэу Kloe Хъазэрэ, Беданыкъохэу Рэмэзанэрэ Байзэтэрэ, Нэпсэу Бисльян, Бастэ Сэлым, нэмыкхэм гүшүэгъу тафэхъугъ. Ныбжыкхэм яхъалайныгъэ зэрэхагъахъорэр тренерхэм хагъеунэфыкыгъ. Адыгейим дзюдомкіэ ихэшыпыкыгъэ командэ итренер шхъаалэу Бастэ Сэлымэ тызэрэшигъозагъэу, шэклогу мазэм и 12-м Урысыем иныбжыкхэм дзюдомкіэ якэух зэлукігъухэр Иркутскэ щыклощтых. Мыеекъуапэ хагъеунэфыкырэ чыпэхэр къыщыдээхыгъэхэр зэлукігъухэм ахэлжээштых.

Клэххэр

«Армавир» — «Спартак» Вл — 4:0, «Черноморец» — «Зэкъошныгъ» — 5:0, «Академия» — «Легион» — 0:2, «Динамо» — «Чайка» — 0:2, «Мэшыкъу» — «Краснодар-2» — 0:0, «Анжи-2» — СКА — 0:0; «Биолог» — «Кубань-2» — 2:0.

«Черноморцэм» (Новороссийск) итренер шхъаалэ бэмшшэу зэблахуугъ. Командэм пащэ фашыгъэр футбольом шуукіэ щашэ. Дышьеэк Хъазэрэ ары зыфатлорэр. «Черноморцэм» иешлакли зэхъокынгъэхэр фэхъугъэх, ешэгъуицхими теклонигъэр къашыдихыгъ. Ауж къинэштигъэхэм командэр къахэкыжыгъ, алэ итхэм ашыц хъун ылъэкынштэу тегъэгүгъэ. «Зэкъошныгъэм» иешлакли хигъэхъон ылъэкыгорэп.

Чыпэу зыдэштыхэр

1. «Армавир» — 34
2. «Афыпс» — 32
3. «Краснодар-2» — 29
4. «Черноморец» — 23
5. «Чайка» — 23
6. «Биолог» — 20
7. СКА — 20
8. «Ангушт» — 18
9. «Спартак» Н — 18
10. «Легион» — 17
11. «Академия» — 16
12. «Анжи-2» — 15
13. «Зэкъошныгъ» — 14
14. «Мэшыкъу» — 13
15. «Спартак» Вл — 9
16. «Динамо» — 5
17. «Кубань-2» — 3.

«Зэкъошныгъэр» чъэпьюгъум и 21-м «Мэшыкъу» (Пятигорск) тикъалэ щыуукіэшт.

Зэхъыщагъэр ыкыи къыдэзыгъэхъорэр:

Адыгэ Республиком лъэпкэ Иофхэмкіэ, Иэкыб къэралхэм ашы псэурэ тильяпкэгъухэм адьярэз эзпхынгъэхэмкіэ ыкыи къебар жъугъэм иамалхэмкіэ и Комитет Адрессыр: ур. Крестянскэр, 236

Редакциер зыдэштыэр:

385000,
къ. Мыеекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къайхыэр А4-кіэ
заджхэрэх тхапэхэу
зипчагъэрэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыагу 1,5-рэ
дэлтэу, шрифтэр 12-м
нахь цыкунэу щытэп.
Мы шапхъехэм адимыштэрэх тхыгъэхэр
редакцием зэклегъэжложых.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
Урысыем Федерацием хэутын Иофхэмкіэ, телерадиокъынхэмкіэ ыкыи зэллыгъэсикіэ амалхэмкіэ и Министерствэ и Төмөр-Кавказ чыпэхэрэшлэг, зэраушыхъатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушыхъатыгъэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыеекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэклемкіи
пчагъэр
3855
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2651

Хэутынм узчыкэхэнэу щыт уахтэр Сыхъатыр 18.00
Зыщаушыхъатыгъэр
уахтэр Сыхъатыр 18.00

Редактор
шхъаалэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъаалэм
игуадзэр,
пшъэдэхъыж
зыхъыр
секретарым
ипшъэрхъялхэр
зыгъэцакіэрэр
Мэшлэжко
С. А.